Guia docent
480521 - CID - Cooperació Internacional i Desenvolupament

Última modificació: 21/07/2026

Unitat responsable: Escola Tècnica Superior d'Enginyeria de Camins, Canals i Ports de Barcelona
Unitat que imparteix: 751 - DECA - Departament d'Enginyeria Civil i Ambiental.

Titulació: MÀSTER UNIVERSITARI EN TECNOLOGIA PER AL DESENVOLUPAMENT HUMÀ I LA COOPERACIÓ (Pla 2012). (Assignatura obligatòria).
MÀSTER UNIVERSITARI EN CIÈNCIA I TECNOLOGIA DE LA SOSTENIBILITAT (Pla 2013). (Assignatura optativa).

Curs: 2026 **Crèdits ECTS:** 5.0 **Idiomes:** Castellà

PROFESSORAT

Professorat responsable: GEMA VELEZ SABATER

Altres: Velez Sabater, Gema

CAPACITATS PRÈVIES

No calen capacitats prèvies per cursar l'assignatura

REQUISITS

No calen requisits previs per cursar l'assignatura

COMPETÈNCIES DE LA TITULACIÓ A LES QUALS CONTRIBUEIX L'ASSIGNATURA

Específiques:
2. Analitzar críticament les característiques, els mètodes de treball i de gestió empresarial i ambiental, i les estratègies de les organitzacions, institucions i dels actors clau en la promoció d'un desenvolupament humà sostenible, la sostenibilitat i la protecció mediambiental i el canvi climàtic, des del coneixement i apliación de conceptes i teories d'ètica aplicada en l'empresa i de la responsabilitat social, en els àmbits de l'enginyeria i la innovació cientificotècnica.
3. Analitzar de forma crítica i avaluar les teories sobre desenvolupament i desigualtat, la seva evolució històrica; els enfocaments transversals vigents (gènere, drets humans, medi ambient, diversitat cultural); la realitat de la pobresa a Àfrica, Llatinoamèrica i Àsia; i els elements clau al govern i la gestió del canvi i per a l'avaluació del seu impacte en l'evolució de la desigualtat.

Transversals:
1. SOSTENIBILITAT I COMPROMÍS SOCIAL: Conèixer i comprendre la complexitat dels fenòmens econòmics i socials típics de la societat del benestar; tenir capacitat per relacionar el benestar amb la globalització i la sostenibilitat; assolir habilitats per usar de forma equilibrada i compatible la tècnica, la tecnologia, l'economia i la sostenibilitat.

METODOLOGIES DOCENTS

Durant el desenvolupament de l'assignatura es faran servir les següents metodologies docents:
Classe magistral o conferència (EXP): exposició de coneixements per part del professorat mitjançant classes magistrals o bé per persones externes mitjançant conferències convidades.
Resolució de problemes i estudi de casos (RP): resolució col · lectiva d'exercicis, realització de debats i dinàmiques de grup, amb el professor o professora i altres estudiants a l'aula; presentació a l'aula d'una activitat realitzada de forma individual o en grups reduïts.
Treball teòric-pràctic dirigit (TD): realització a l'aula una activitat o exercici de caràcter teòric o pràctic, individualment o en grups reduïts, amb l'assessorament del professor o professora.
Projecte, activitat o treball d'abast reduït (PR): aprenentatge basat en la realització, individual o en grup, d'un treball de reduïda complexitat o extensió, aplicant coneixements i presentant resultats.
Projecte o treball d'abast ampli (PA): aprenentatge basat en el disseny, la planificació i realització en grup d'un projecte o treball d'àmplia complexitat o extensió, aplicant i ampliant coneixements i redactant una memòria on s'aboca el plantejament d'aquest i els resultats i conclusions.

Activitats formatives:

Durant el desenvolupament de l'assignatura es faran servir les següents activitats formatives:

Presencials
Classes teòriques i conferències (CTC): conèixer, comprendre i sintetitzar els coneixements exposats pel professorat mitjançant classes magistrals o bé per conferenciants.
Classes pràctiques (CP): participar en la resolució col·lectiva d'exercicis, així com en debats i dinàmiques de grup, amb el professor o professora i altres estudiants a l'aula.
Presentacions (PS): presentar a l'aula una activitat realitzada de manera individual o en grups reduïts.
Tutories de treballs teòric pràctics (TD): realitzar a l'aula una activitat o exercici de caràcter teòric o pràctic, individualment o en grups reduïts, amb l'assessorament del professor o professora.

No presencials
Realització d'un projecte, activitat o treball d'abast reduït (PR): portar a terme, individualment o en grup, un treball de reduïda complexitat o extensió, aplicant coneixements i presentant resultats.
Realització d'un projecte o treball d'abast ampli (PA): dissenyar, planificar i dur a terme individualment o en grup un projecte o treball d'àmplia complexitat o extensió, aplicant i ampliant coneixements i redactant una memòria on s'aboca el plantejament d'aquest i els resultats i conclusions.
Estudi autònom (EA): estudiar o ampliar els continguts de la matèria de forma individual o en grup, comprenent, assimilant, analitzant i sintetitzant coneixements.

OBJECTIUS D'APRENENTATGE DE L'ASSIGNATURA

En finalitzar la assignatura, el/la estudiant:
Coneix i comprèn els problemes que dificulten l'accés universal als serveis bàsics en contexts amplis propis del Desenvolupament Humà Sostenible i la Cooperació Internacional per al Desenvolupament.
Coneix les diferents definicions dels conceptes de Desenvolupament, les mesures de benestar i les seves crítiques.
Coneix i comprén els efectes econòmics del concepte internacional: Polítiques, divises, restriccions, globalització, mobilitat persones i capitals..., i com afecta a la cooperació.
Coneix les polítiques i les organitzacions rellevants i les principals fonts d'informació en l'àmbit de la cooperació tecnològica per al desenvolupament.
Coneix i comprèn els programes de desenvolupament de capacitats, en el marc de les accions de desenvolupament i cooperació.
Coneix i analitza críticament la governabilitat, la participació i la responsabilitat social de les organitzacions. Coneix i comprèn les característiques, els mètodes de treball i les estratègies de les organitzacions i institucions de l'Ajuda Oficial al Desenvolupament i dels actors clau de la lluita contra la pobresa.

HORES TOTALS DE DEDICACIÓ DE L'ESTUDIANTAT

Tipus	Hores	Percentatge
Hores grup mitjà	11,4	9.11
Hores aprenentatge autònom	80,0	63.95
Hores grup gran	22,7	18.15
Hores grup petit	11,0	8.79

Dedicació total: 125.1 h

CONTINGUTS

1. Economia internacional. Concepte de desenvolupament

Descripció:
Fluxos internacionals. Balança de pagaments i conceptes que el formen. Teories de comerç internacional. Fluxos de mercaderies i de diners. Conseqüències dels excedents i dels deficits comercials i de serveis. La financiació dels intercanvis internacionals. Economia internacional i efectes sobre el desenvolupament.

Objectius específics:
Conèixer el context de l'economia internacional. Definir que és la balança de pagaments i com reflecteix les relacions d'un país amb l'exterior. Relació entres els fluxos comercials i el desenvolupament.

Dedicació: 8h
Grup gran/Teoria: 4h
Grup mitjà/Pràctiques: 4h

2. Teories sobre el desenvolupament

Descripció:
Definició de desenvolupament.
Models clàssics, neoclàssics i keinessians. Teories de dependència i estructurals. Teories de la modernització. Democràcia i desenvolupament. Anàlisi crítics de models i casos de desenvolupament

Objectius específics:
Conèixer les diferents teories que expliquen els processos de desenvolupament.

Dedicació: 6h
Grup gran/Teoria: 3h
Grup mitjà/Pràctiques: 3h

3. Fonts i models de desenvolupament econòmic

Descripció:
Fonts del desenvolupament. Models basats en l'arribada de capitals. Infraestructures i desenvolupament. Turisme i desenvolupament. Globalització i desenvolupament. Els límits del desenvolupament. Desenvolupament sostenible.

Objectius específics:
Discernir les possibilitats d'aplicar diferents models de desenvolupament. Les conseqüències que se'n deriven i a través de l'anàlisi de casos, la seva adequació a realitats diferents.

Activitats vinculades:
Activitat: Comentar a classe diferents artícles sobre models de desenvolupament.

Dedicació: 6h
Grup gran/Teoria: 3h
Grup mitjà/Pràctiques: 3h

4. Inversió privada. Empresarials i serveis públics

Descripció:
Inversions privades internacionals. Inversió directa, inversió en cartera. Inversió financera, les borses de valors i els moviments de capital a curt termini. Les concessions i les inversions en serveis públics. Efectes sobre el benestar.

Objectius específics:
Analitzar els fluxos inversors i les seves consequències sobre l'economia real. Entendre el concepte de concessions i les seves vinculacions amb els serveis públics.

Dedicació: 3h
Grup gran/Teoria: 3h

5. La cooperació internacional

Descripció:
Origens, evolució i objectius. Conceptes. Xifres de la cooperació nacional i internacional. Polítiiques i models de cooperació: models públics, models privats, models mixtes, el tercer sector. Actors del desenvolupament: organitzacions bilaterals i multilaterals. Organitzacions no governamentals. Cooperació universitària.

Objectius específics:
Conèixer el concepte i les xifres que es mouen a l'entorn de la cooperació internacional, i quin són els seus protagonistes.

Activitats vinculades:
Anàlisi d'un projecte de cooperació: Plantejament i avaluació.

Dedicació: 9h
Grup gran/Teoria: 5h
Grup mitjà/Pràctiques: 4h

6. Instruments i agendes internacionals

Descripció:
Instruments i agendes en relació a la cooperació i la financiació pel desenvolupament. Els objectis pel desenvolpament del Mileni. El consens de Monterrei. La declaració de París. El pla d'acció d'Accra. Instruments i agendes a Espanya i Europa.

Objectius específics:
Conèixer els diferents acords internacionals que condicionen les polítiques de cooperació.

Dedicació: 3h
Grup gran/Teoria: 3h

7. Modalitats i instruments

Descripció:
Ajut basat en projectes. Ajuts basats en programes. Ajuts sud-sud. Cooperació delegada. Microcrèdits. Fons temàtics i sectorials.

Objectius específics:
Discutir els diferents instruments que s'utilitzen en cooperació internacional i com influeix en els resultats d'aquesta cooperació.

Dedicació: 3h
Grup gran/Teoria: 3h

8. Avaluació i efectivitat de l'ajut al desenvolupament

Descripció:
Valoració de l'efectivitat. Els mètodes d'auditoria. Anàlisi Cost-Benefici. Anàlisi de projectes concrets sobre cooperació. Qüestions bàsiques i problemes a resoldre.

Objectius específics:
Conèixer els mètodes que permeten avaluar l'efectivitat de l'ajut al desenvolupament i els indicadors que es poden utilitzar.

Activitats vinculades:
Anàlisi d'un projecte de cooperació: Plantejament i avaluació.

Dedicació: 4h
Grup gran/Teoria: 2h
Grup mitjà/Pràctiques: 2h

9. Finançament internacional

Descripció:
Les entitats internacionals de finançament. Mecanismes de control. Bancs públics regionals pel desenvolupament. El finançament privat. Finançament privat. Endeutament. Concessions. Les crisis financeres i els efectes sobre el desenvolupament.

Objectius específics:
Analitzar la influència del finançament sobre la cooperacióI el desenvolupament dels diferents països.

Dedicació: 3h
Grup gran/Teoria: 3h

ACTIVITATS

A1. ANÀLISI DE LES BALANCES DE PAGAMENTS DE PAÏSOS DESENVOLUPATS I EN DESENVOLUPAMENT

Descripció:
Buscar dades de balances de pagaments i explicar-les en termes econòmics. Relacionar-ho amb el desenvolupament.

Objectius específics:
Analitzar les conseqüències dels desequilibris en les balances de pagaments.

Material:
Estadístiques de balances de pagaments.

Lliurament:
Un informe reduït amb les principals conclusions.

Dedicació: 3h
Grup gran/Teoria: 3h

A2. COMENTAR A CLASSE DIFERENTS REALITATS SOBRE MODELS DE DESENVOLUPAMENT

Descripció:
Treballar individualment o per grups diferents articles que parlin de models de desenvolupament.

Objectius específics:
Discutir les diferents opinions sobre models de desenvolupament.

Material:
Articles breus que parlin de desenvolupament.

Lliurament:
Un resum crític de l'article que s'hagi treballat i la seva relació amb la resta d'articles. Exemple sobre un territori concret

Dedicació: 3h
Grup mitjà/Pràctiques: 3h

A3. ANÀLISI D'UN PROJECTE DE COOPERACIÓ. PLANTEJAMENT I AVALUACIÓ

Descripció:
Buscar un projecte de cooperació i avaluar-lo. Presentar en públic el resultat i discutir-lo a classe.

Objectius específics:
Discutir l'efectivitat dels projectes de desenvolupament.

Material:
Bibliografia sobre cooperació.

Lliurament:
Una presentació en Power Point.

Dedicació: 3h
Grup mitjà/Pràctiques: 3h

SISTEMA DE QUALIFICACIÓ

Qualsevol acte de frau acadèmic, plagi, ús o tinença a l'abast de mitjans no autoritzats en qualsevol activitat d'avaluació comportarà la qualificació de zero (0) en la prova o lliurament afectat. A més, d'acord amb la normativa de la Universitat, la possible derivació dels fets per a l'obertura d'un expedient disciplinari implicarà que l'assignatura quedi en l'estat provisional de "pendent d'avaluació" fins a la resolució de l'expedient. La gestió d'aquestes incidències es desplega d'acord amb el **Marc d'actuació per a la integritat acadèmica en l'avaluació de la UPC**.

. Treball sobre un tema d'economia internacional. 30%
. Treballs sobre un tema de models de desenvolupament. 30%.
. Treballs sobre un cas de cooperació internacional. 30%
. Participació en activitats de classe. 10%

BIBLIOGRAFIA

Bàsica:
- Hoff, K.R.; Stiglitz, J.E. "Modern economic theory and development". Meier, G.M.; Stiglitz, J.E. (Eds.). Frontiers of Development Economics : the future in perspective [en línia]. New York, Washington: The Wolrd Bank : Oxford Univerity Press, 2000. p. 389-459 [Consulta: 25/02/2021]. Disponible a: https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/13842.- González Palau, R.; Garola, A. Infraestructuras y desarrollo en país sin litoral : el caso de Malawi [en línia]. Barcelona: UPC, 2007 [Consulta: 09/03/2021]. Disponible a: http://hdl.handle.net/2099.1/4950.
- Barro, R.J.; Sala-i-Martín, X. Economic growth [en línia]. 2nd ed. Cambridge, Mass: MIT Press, 2003 [Consulta: 09/02/2021]. Disponible a: https://ebookcentral-proquest-com.recursos.biblioteca.upc.edu/lib/upcatalunya-ebooks/detail.action?docID=3338813. ISBN 9780262267793.
- Sen, A. Desarrollo y crisis global : conferencia extraordinaria, UCM. Madrid: Complutense, 2011. ISBN 9788499380728.
- Markandya, A. Where is the wealth of nations? Measuring capital for the 21st century [en línia]. World Bank, 2007 [Consulta: 06/07/2020]. Disponible a: http://documents1.worldbank.org/curated/en/287171468323724180/pdf/348550REVISED0101Official0use0ONLY1.pdf. ISBN 978-0-8213-6354-6.
- Deutscher, E.; Fyson, S. "Mejorar la eficacia de la ayuda". Finanzas y desarrollo [en línia]. 2008, vol. 45, núm. 3, pp. 15-19 [Consulta: 19/02/2021]. Disponible a: http://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/spa/2008/09/pdf/deutscher.pdf.- Stiglitz, J.E.; Sen, A.; Fitoussi J-P. Informe de la comisión sobre la medición del desarrollo económico y del progreso social [en línia]. Francia: els autors, 2008 [Consulta: 07/07/2020]. Disponible a: https://www.palermo.edu/Archivos_content/2015/derecho/pobreza_multidimensional/bibliografia/Biblio_adic5.pdf.

Complementària:
- Documentos e informes / Banco Mundial [en línia]. Washington: Banco Mundial, 2020 [Consulta: 09/03/2021]. Disponible a: https://documentos.bancomundial.org/.

RECURSOS

Altres recursos:
Per cada tema s'aportarà material d'elaboració pròpia i articles complementaris